

GRUNKURS OCH VAD SOM DÄRAV FÖLJER

Respekt och närvaro är viktiga ingredienser i samvaron mellan personal och boende eller arbetstagare. Men är det tillräckligt?

Många års erfarenhet visar att det inte nödvändigtvis följer varaktiga succéer i kölvattnet efter denna ”omedelbara omsorg” – utan att det sett i ett större perspektiv, saknas något.

Kursens syfte:

är att ge deltagarna en överblick över de möjligheter som ett systematiskt arbets- och tanke-sätt ger för att kvalificera arbetet, speciellt för att få en bättre effekt av de pedagogiska insatser som görs och för att få mer bestående resultat.

Eller

Kan ett systematiskt arbetssätt leda till att det sker en utveckling i den handikappades liv och att dessa landvinningar håller - så att man inte tvingas börja om från början hela tiden genom personens liv?

Undervisningen bygger till stor del på deltagarnas egna erfarenheter och material.

Första förmiddagen

Deltagarna ska redan till den första dagen ta med videoinspelning från vardagliga situationer med den boende/arbetstagaren och personalen. Det kan gärna röra sig om en situation där det finns en avsikt/ett avtal/program/en överenskommelse i personalgruppen om hur man ska bemöta och kring vad den utvecklingsstörde ska göra.

Det är oerhört viktigt att deltagarna på grundkursen, så vitt det är möjligt, var och en medför material, och alltså inte är många om en videofilm eller problemställning. Detta ger den bredaste effekt, alla får se sig själv på video, alla kommer igång med en process redan innan kursen.

För övrigt handlar den första förmiddagen om grundläggande funderingar kring ”systematik” som en relevant infallsvinkel i pedagogiken.

Resten av de första två dagarna.

Sedan tas deltagarnas medförda material fram och utifrån analys av detta, kommer vi in på de grundläggande begreppen i det pedagogiska arbetet. Detta fortsätter sedan under resten av de två första dagarna.

Tredje dagen

Deltagarna har efter de två första inledande dagarna valt någon situation att gå vidare med, och i det sammanhanget tagit nya videofilmer. Genom de nya videoinspelningarna dyker vi återigen ned i systematiken och dess möjligheter i ett pedagogiskt sammanhang.

Lite bakgrund

Dessa grundkurser, har pågått i många år. Det garanterar naturligtvis inte i sig självt för kvalitet – men det betyder att det finns stor erfarenhet som grund för hur de är upplagda, och vilket värde de har för deltagarna, arbetsplatserna och de utvecklingsstörda personerna som blir berörda.

Undervisningen & vardagen

Något som kan vara frustrerande är när man efter en utbildning kommer tillbaka och inte får möjlighet att använda sina kunskaper. De flesta med någon erfarenhet känner säkert igen denna situation alltför väl. Det kan finnas många orsaker till att det blir så. Det behöver inte alltid vara undervisningen som är fel.

När man t ex skickar tre medarbetare på grundkurs i systematik så riskerar man, (om allt går bra) att de återvänder med kraft att förändra, samt idéer om att man vill planera, sätta upp mål, samordna o.s.v. Sammantaget är detta nära förknippat med ett systematiskt arbetssätt.

Tyvär eller lyckligtvis, beroende på hur man ser det, så kan de tre medarbetarna inte klara att arbeta systematiskt isolerade i ena hörnet. De måste skapa en helhet tillsammans med sina kollegor. Finns det inte utrymme för detta så kommer de i kläm, dels mellan sina egna ambitioner och lojaliteten mot kollegorna och dels mellan förväntningarna som ställs på dem (bl a genom chefen som räknat med att de skulle

komma hem med inspiration till de andra) och den krassa verkligheten.

Deppighet

Så här med några års erfarenhet, måste jag erkänna att det trots förberedelser ofta är några av kursdeltagarna som efter hemkomst blir deppiga på grund av de nyss nämnda omständigheterna. Det är viktigt att man av hänsyn till de utvecklingsstörda ser till att undervisningen inte utsätter medarbetargrupperna för sådana polariseringar som beskrivits ovan.

Men alltså också av hänsyn till medarbetarna kan det vara bra att tänka igenom situationen en extra gång innan man skickar iväg personalen. Eftersom de tar med sig sin ”vardag” i form av videofilm och liknande till kursen, så blir undervisningen relativt personlig, varför det kan vara svårt för deltagarna att distansera/skydda sig från undervisningens innehåll, på samma sätt som i andra undervisningssammanhang.

Därför bör arbetsledaren för grupper som deltar i grundkursundervisning, före kursen, samtala med hela gruppen kring detta med förväntningar, mandat mm och vara medveten om att det kan behövas efterbearbetning och organisatoriska justeringar.

Allt detta låter ju bra och det må tilläggas att det inte är helt relevant för de flesta arbetsställen inom plan98. Vi har samarbetat i snart 8 år. Alla nya medarbetare går grundkurs och inställningen är generellt mycket positiv till systematik i pedagogiken. Men vi har också många deltagare som kommer från arbetsplatser där det systematiska arbetssättet har sämre fotfäste och det är mycket med hänsyn till dem som jag kommer in på detta. Därför vill jag förklara varför grundkurserna är uppbyggda så som de är.

Uppbyggnaden

Liksom det kan vara svårt för deltagarna att grundkursen i så hög grad utgår från eget material, kan det också vara en styrka. Kort sagt, så är det så mycket man kunde komma in på, om man genast skulle gå igenom allt kring systematik i pedagogiken, så att många deltagare skulle ha fallit ifrån helt enkelt för att de inte kände samband med det dagliga arbetet.

Och fastän vi utgår från deltagarnas egna material, så kommer vi alltid in på ämnen som rör systematikens grundprinciper:

observation
registrering
statistik
målsättning & argumentation
basregistrering & videoanvändning
projektarbete
dokumentation

Därutöver är det bra för undervisningen om deltagarna har hållit på ett tag med videospelningar innan man möts via de videospelningar som producerats. De är redo och verkar mycket mer medansvariga, jämfört med dem som bara kommer för att ”ta något till sig”. Anledningen till att man har en uppföljningsdag är att man önskar en starkare integrering mellan undervisning och vardag.

Med tanke på, och det hoppas jag läsaren håller med om, att man inte lär sig något av att bara gå på kurs, så är det självklart att försöka blanda in så mycket praktik som möjligt.

Förankrar man inte teorin genom praktik så riskerar man att istället för att bli inspirerad, bli omgiven av hotfulla moln av oförverkligade visioner med tillhörande dåligt samvete.

Läs mer på vår hemsida www.plan98.dk

Per Ankjær

september 2001